

A tergo: El humilissimo episcopo de li Armeni al reverendissimo signor missier Donato Leze, manda salute.

248 Liga potens et magnifica dominorum Helvetiorum vel Svicerorum constat in duodecim partibus, quas aliqui cantones vocant. Aliquæ sunt civitates, non quod habeant episcopum, sed quia apud Germanos omnia fere oppida civitates solent appellari ab unione civium.

Prima est civitas Iuricensis quam fluvius Lindinag ex contiguo lacu exiens in duas partes dividit: hæc potens est et plura oppida et castella sub se habet.

Secunda est civitas Bernensis omnium Helvetiorum potentior in quantitate comitatum, oppidorum, castrorum et vallium sibi subiectarum: habet fluvium dictum Aram, qui a majori parte circumit civitatem.

Tertia est civitas Lucernensis, cui etiam subiiciuntur oppida et certæ valles: hæc est contigua lacui qui a flumine Russio impletur: dividit in duas partes civitatem.

Quarta est Vallis Urania incipiens a monte Sancti Godardi usque ad lacum Lucernensem, per quam vallem ab eodem monte fluit amnis dictus Russia: et isti Uranenses possident ab antiquo in Italia Vallem Leventinam, quæ constat a monte Sancti Godardi usque prope Bellinzonam.

Quinta est Vallis Svitensis, a qua omnes Helvetii Sviceri nunc dicuntur, et est contigua prædicto lacui Lucernensi.

Sexta est Undelwalden, quæ dividitur in duas partes dicendo: Undelwalden *supra silvam* et Undelwalden *sub silva*, juxta prædictum lacum: et quamvis hæc duæ partes quælibet particularitater regatur, non faciunt tamen nisi unam partem in liga: hæc partes possident oppidum Vallensonæ munitissimum.

Septima est oppidum Zug demum, valle sibi adjacente: habet parvum lacum sibi contiguum, qui nomen loci habet.

Octava est Glarona Vallis qua nascitur flumen Lindinag prædictum.

Nona est civitas Basiliensis omnium prædictarum civitatum anterior, quæ etiam dividitur a Reno in duas partes: hæc sola inter partes Helvetiorum sedem episcopalem habet. Gloriosa profecto civitas, cui vix similis in toto imperio amœnitate loci reperitur.

Decima est civitas Fryburgensis, quæ dicitur

Inochslandia. Distat tribus miliaribus germanicis a Berna. Hæc inter Helvetios munitissima est: dividit Helvetios a Sabaudis: quasi in medio terrarum, quibus dominatione præest, situatur; utuntur Germanica et Gallica lingua; mirabilis hujus civitatis est, cui similis non habetur. A majori enim parte altissimis rupibus cingitur et circumdatur civitas, absque aliquorum murorum munitione. Flumen Savona appellatum, ex comitatu Gruevæ ortum habens per civitatem transit; tribus pontibus transvehitur in aliam particulam civitatis.

Undecima est oppidum Solodorensis antiquissimum: stat enim turris quædam vetustissima in medio oppidi sita, quæ per quingentos annos ante nativitatem Christi ædificata fore fertur, et quia temporibus Romanorum illa turris sola stabat forte ad exigenda vectigalia et gabella mercantiarum quæ super flumen vehebantur, ab eadem oppidi nomen fuit, videlicet Solodorensis, quasi *sola turris*. Juxta hoc oppidum fluit prædictum flumen Ara a Berna veniens. Dominatur hoc oppidum multis castellis et vallibus.

Duodecima pars est civitas de Schaffhusen juxta Renum sita in confinibus Srevorum, penes quos certas terras habet quibus dominatur. Dividit etiam eam Renus.

Et hæc duodecim partes præsumt omni populo Helvetiorum. Item, apud Helvetios est abbas Sancti Galli princeps, dominus multorum oppidorum et castellorum, et maxime habet sub comitatum de Toggemburg. Iste Abbas cum subditis suis perpetuo fœdere cum præfatis Helvetiis conjunctus est. Similiter et oppidum imperiale Sancti Galli, etiam Vallis de Appentiel sunt perpetuo confœderati cum Helvetiis. Item populus Valensiensis, qui subiicitur episcopo Sedunensi; similiter et liga Curiensis aut liga Grisea etiam perpetuo fœdere cum Helvetiis annexati sunt.

Ex (*numero*) oratorum qui fuerunt Romæ, missi sunt ad Illustrissimum Dominum isti duo omnium aliorum cum domino Johanne Stafileo episcopo Sibiricensi, oratori et nuncio apostolico.

Johannes de Eylac ex Lucerna.

Petrus Falcem ex Friburgo.